

DAGSINS MEINING

Samfelagsbroytingar og vónir

Hóast olja ikki er funnin – tað vit vita í skrivandi løtu – hevur politiska orðaskiftið tó snúð seg um oljuinntøkurnar. Løgmaður, sum annars plagar at vera hóvligur, hevur tosað nógv um oljutjekkar ol. Men samtíðis hevur hann eisini mælt til varsemi. Og sjálvandi er tað varsemi, ið má eyðkenna hetta. Tað má ikki blíva sum í Falklandsoyggjunum. Tá fyrstu boringarnar vísu tekin til olju varð tosað um allar millióningarnar, men tað skuldi vísa seg, at har var ikki nokk av olju at tað lónaði seg.

Nú boringarnar á landgrunninum nærkast avgerandi vegamóti er stóruspenningur. Seinasta politiska útmeldingin í hesum sambandi kom frá varaløgmanni undir vitjan í Álandi. -Verður olja funnin við Føroyar nú kann hon gerast avgerandi fyri sjálvstýristilgongdina. Nakað soleiðis segði varaløgmaður við álendiska útvarpið. Hann kendi seg tí eisini sannfórðan um, at Føroyar fáa fullveldi um nokkur ár.

Tað er eitt sindur løgið, at framstandandi landsstýrismenn nú bráðliga, meðan borað verður og landsstýrið sjálvt hevur gjørt av, at einki skal koma út um boringarnar, kortini taka oljuna fram sum tað, sum meira ella minni skal bjarga sjálvstýristilgongdini. Sami landsstýrismaður hevur annars áður sagt, at tað er ikki rætt at kalkura við oljuni í sambandi við fullveldið, tí vit vita jú ikki, um hon er har. So tá varaløgmaður nú tykist skifta hest og sigur oljuna vera avgerandi fyri sjálvstýristilgongdina, eru tað nýggjar tónar ella tað kann tulkast sum, at varaløgmaður kanska veit meira enn vit onnur ella at hann hevur tikið munnin ov fullan.

Er varaløgmaður endurgivin rætt, merkir tað væl, at hansara niðurstøða eisini má vera, at verður einki funnið í undirgrundini, so er tað ein dyggur smeitur fyri sjálvstýristilgongdina. So vil tað seinka ætlaðu sjálvstýristilgongdina ella – so verður grundarlagið tikið undan henni! Spurningurin er tí, um ikki nettupp vónirnar til oljuinntøkur eru ella hava verið drívandi megin hjá fullveldisarkitektunum. Hetta hava varaløgmaður og hansara fólk tó ongantíð viljað viðgjøngið. Um so er má sigast, at fullveldisætlanin, ið jú snýr seg um at kolvelta føroyska samfelagið, byggir ikki á tryggja grund, tá hon byggir á vónir heldur enn á realitetir. Eitt er at byggja upp egnar førleika til komandi avbjóðing, hóast vit ikki vita, um olja finst, nakað annað er at byggja eina kolveltandi samfelagsbroyting á nakað, tú ikki veitir er til. Stóri blokkniðurskurðurin byggir væl ikki eisini á – eitt nú psykologiskt – vónir til nakað vit ikki enn vita er til?

Socialurin

VIÐMERKINGAR

Sambandsflokkurin vil hækka pensiónir

Sune Jacobsen

Ein blaðgrein frá Atla Hansen hevur gjørt Sámál Petur í Grund firtan. Hann revsar navngivnar sambandsmenn og eisini undirritaða, tí vit ikki hava róst Sjálvstýrisflokkinum fyri tað, hann hevur gjørt á almanna- og heilsuoknum í hesum valskeiðnum.

Eg skal bara svara fyri meg sjálvan, hinir klára at svara fyri seg. Sambandsflokkurin hevur, eftir ólav-søku, m.a. lagt uppskot fyri tingið um at hækka pensjónirnar og at avtaka serliga avgjaldið á brenni-olju. Undir viðgerðini av hesum málum segði eg, at samgongan hevði ótrúliga lítilan áhuga fyri pensjónist-unum. Eg vísti á, at í tí afturlítandi partinum av lógsmansrøðuni var økið bert nevnt við fyra orðum, nevnliga hesum: » Pensjónirnar eru munandi hækkaðar.«

Eg kann ikki rósa Sjálvstýrisflokkinum fyri hesa hækking, og eg kann heldur ikki vera samdur í, at hetta er ein munandi hækking, tí enná sambært Helenu Dam á Neystabø er henda hækking alt ov lág. Hon sigur so tíðliga sum 5. oktober 2000: »Okkara fólkpensjónistar - og serliga teir, sum bara hava fólkpensjónina at liva av-hava hvørki góð ella tohlig inntøkuviðurskipti enn. Hóast hesi hava fingið 800 til 1000 krónur meira at liva fyri um mánaðan í ár, so skylda vit teimum eina veruliga dagføring av fólkpensjónini.«

Og sjálvstýrið HDÁn segði hetta fyri næstan einum ári síðani, so er einki komið frá SPiG enn, og

sambært hansara samgongufólki í tinginum, er einki fítkiligt á veg heldur. Bert tos og aftur tos og gamla svadan um, at landsstýrið arbeiðir við málinum.

Nei, tað er als ikki her skógvurin trykkir hjá SPiG. Hann hevur ilt av, at hann av misgáum undir orðaskiftinum kom at siga, at hann ikki vildi selja frælsið hjá føroysku tjóðini fyri eina upphædd, óansæð um hon var 450kr. ella 1000 kr. Og her er munurin á Sjálvstýrisflokkinum og Sambandsflokkinum. SPiG er floytandi líkaglaður, um pensjónistarnir liva á ella undir hungursmarkinum, bara hann fær fullveldið.

Sambandsflokkurin setir ikki fullveldið í hásetið, men vil fyrst og fremst, sum liberalur flokkur, virka fyri andaligum og fíggjarligum frælsi fyri hin einstaka. Og vit tora at siga, at fullveldið fer at kosta vælfærd. Og júst hetta uppskotið hjá Sambandsflokkinum prógvar tað, eg áður havi sagt, um tað skuldi hent, at tað verður felt.

Í uppskotinum verður mælt til, at 400 mió. kr. av yvirskoti landskassans verða settir í grunn beinvegin. Í staðin fyri at lækka blokkin við 400 mió. kr. komandi ár, lati okkum so

heldur seta 400 mió. kr. í grunn aftrat, soleiðis, at stovnsfæið verður 800 mió. kr. Avkastid ella rentan vil so geva hvørjum einstøkum pensjónisti ein 1000 kr. seðil um mánaðan í alla ævir.

Uppskotið hjá Sambandsflokkinum er veruliga fuglurin í hondini. Hendan samgongan hevur nevnliga tikið 600 mió. kr. ov nógv inn í skatti hvørt ár, hon hevur sitið. Og hvat fer samgongan at gera við henda pening? Fara tey at gjalda hann út aftur til skattgjaldaran? Nei. Fara tey at koyra hann í grunn, so allir okkara pensjónista kunnu fáa ágóðan av avkastinum? Nei, sambært SPiG. Vit selja ikki frælsið, men koyra peningin lúkst í búskapargrunnin, sum skal fíggja fullveldið. Hetta er ikki bara hugsanin hjá SPiG, men hjá allari samgonguni.

Hvat fanglast so Sámál Petur í Grund við í hesum døgum. Jú, hann liggur skerflatur í luftini og tosar við Nyrup um at yvirtaka almenna forsið við ársbyrjan 2002. Hendan forsið kostar í dag 100 mió. kr., sum danir gjalda. Eftir 1. januar skulu vit sjálvi gjalda, og at tað ikki fer at ganga út yvir onkran, tað ivast vit ikki í.

Viðvikjandi oljuavgjaldinum er at siga, at meðalnýtlan hjá hvørjum húski er 4000 litrar. Søluprísurin á olju er nógv hækkaður, og landskassin fær munandi meira inn í meirvirðisgjaldi av somu orsök. Sambandsflokkurin vil avtaka oljugjaldið, sum samgongan hevur sett til 0.80 kr. pr. litur. Hetta vil lætta um nýtlan hjá hvørjum húski við 3.200 kr. árliga.

Harra Sámál Petur í Grund, Sambandsflokkurin hevur sagt og sigur, at vøksturinn í búskapinum skal koma tí einstaka til góðar. Nú er tann lagaliga løtan, og vit kunnu lætta eitt sindur um hjá teimum, sum hava stríðst og strevast fyri at hava fingið landið á føtur aftur.

Verður uppskotið um pensjónirnar samtykt, vil hetta geva pensjónistahjúnnum 24000 kr. meira árliga, og verður uppskotið um avgjaldið á brenniolju sett úr gildi, vil hetta geva 3200 kr. eyka ella tilsamans kr. 27.200 kr. meira at liva fyri árliga.

Tað er møguligt, at hesi uppskot í SPiG sa verð eru neyðdaregg, men vit í Sambandsflokkinum eru sannfórð um, at hetta eru kolumbusaregg.

Socialurin

Socialurin

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri:

Jan Müller jan@sosialurin.fo

Blaðstjóri:

Eimkur Lindenskov eimkur@sosialurin.fo

Tíðindaleiðari:

Jústinus Eidesgaard justinus@sosialurin.fo

Marknaðardeild:

Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo

Marjun Dalsgaard marjun@sosialurin.fo

Gudny Langgaard gudny@sosialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo

John Johannessen john@sosialurin.fo

Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo

Turið Kjolbro turi@sosialurin.fo

Stefan í Skořini stefan@sosialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Myndamenn:

Jens Kristian Vang jenski@sosialurin.fo

Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo

Socialurin í Norðoyggjum:

Postsmoga 231

Nólsøyar Pálsgota 1

700 Klaksvík

tel. 458686 fax 458687

e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Uppseting/prent:

Uppseting: Hestprent

Prent: Prentmiðstöðin

Útgevri:

Sp/1 Socialurin

Avgreiðsla:

Mán.-frí. 8-16

Argjavegur 26,

Tel. 311820, Fax 314720

Postadressa:

Postboks 76, 110 Tórshavn

E-mail:

post@sosialurin.fo

lysing@sosialurin.fo

lysingartorg@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað

mánadag-fríggjadag klokkan 14⁰⁰

Lýsingar

Freistir:

Tekstlýsingar	Støri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir	
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Støri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og

áðrenn ásettu freistir.

Framhjápláss má umbjóast í góðari tíð.

Stødd:

Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.